

Dosarul nr. 1a-1485/23
Buiucani)
1-21192345-02-1a-18082023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul
Judecător: Olga Bejenari

DECIZIE
În numele Legii

21 decembrie 2023
Chișinău

municipiul

Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău

Având în componența sa:

Președintele ședinței, judecător:

Judecători:

Juganari

Grefier

Gurămultă

Cu participarea:

Procurorului

Avocatului

Iurie Iordan
Elena Cojocari și Marcel

Cristina

Djulieta Devder
*****Modval

A examina în ședință publică în ordine de apel, apelul procurorului în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul reprezentare a învinuirii în instanța de judecată, Cebotari Denis, declarat împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău, (sediul Buiucani) din 28 iulie 2023, în cauza penală de învinuire a lui:

Cibotarean Rihard *****, născut la *****,
IDNP *****, cetățean al Republicii Moldova,
originar din *****, celibatar, fără persoane la
întreținere, la evidența medicului psihiatru nu se
află, anterior condamnat prin:

*sentința Judecătoriei Cimișlia (sediul
Cimișlia) din 18.10.2019, pentru săvârșirea
infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2) lit.d)
Cod pena, la amendă în mărime de 800 u.c. (40
000lei),*

*în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin.(1) Cod penal al Republicii
Moldova.*

Pricina s-a aflat pe rolul:

- Primei instanțe de pe data de 30.12.2021 până la data de 28.07.2023;*
- Instanței de apel de pe data de 18.08.2023 până la data de 21.12.2023;*

Procedura de citare a fost respectată

Asupra apelului procurorului în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul reprezentare a învinuirii în instanța de judecată, Cebotari Denis, declarat împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău, (sediul Buiucani) din 28 iulie 2023, în baza materialelor din dosar și argumentelor invocate în ședința de judecată, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău,-

C O N S T A T Ă:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, (sediul Buiucani) din 28 iulie 2023, Cibotarean Rihard a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.(1) Cod penal și în baza acestei Legi, i s-a aplicat o pedeapsă sub formă de 1 an închisoare în penitenciar de tip semiînchis.

S-a liberat Cibotarean Rihard de executarea pedepsei penale aplicate acestuia, în legătură cu intervenirea actului de amnistie, în temeiul Legii nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, Cibotarean Rihard, la 20 iunie 2021, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor lui *****, prin inducerea în eroare, prin prezentarea ca adevărată a faptei mincinoase în privința naturii și a părților actului juridic, sub pretextul efectuării unor lucrări de reparație pe *****, mun. Chișinău, având un comportament dolosiv și viclean, s-a prezentat cu numele Radu, și a solicitat de la ***** să-i fie oferite pentru efectuarea lucrărilor de reparație, două instrumente electrice și anume: ciocan electric de model „Hitachi” la prețul de 18500 lei și polizor unghiular de model „Makita” la prețul de 4100 lei, pe care ulterior le-a însușit fără să-și onoreze obligațiunile asumate, cauzând astfel părții vătămate ***** o daună materială considerabilă în sumă de 22 600 lei.

Astfel, instanța de fond a stabilit că prin acțiunile sale intenționate, inculpatul Cibotarean Rihard a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 190 alin.(1) Cod penal, individualizată prin „escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase în privința naturii și părților actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile.”

3. Nefiind de acord cu sentința Judecătoriei Chișinău, (sediul Buiucani) din 28 iulie 2023, procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul reprezentare a învinuirii în instanța de judecată, Cebotari Denis a înaintat apel, solicitând admiterea apelului, casarea sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 28

iulie 2023, pronunțată în cauza penală de învinuire a lui Cibotarean Rihard, pentru săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 190 alin. (1), Cod penal, rejudecarea cauzei penale conform ordinii stabilite pentru prima instanță, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care: lui Cibotarean Rihard ***** recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 190 alin. (1). Cod penal, să-i fie stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 1 an 6 luni, cu executarea pedepsei într-un penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea cererii a invocat că, sentința nominalizată este neîntemeiată și susceptibilă de a fi casată.

Relevă că, instanța în motivarea deciziei sale, instanța a constatat că: „neprezentarea inculpatului în fața instanței și eschivarea acestuia de la judecarea cauzei, este apreciată drept împrejurare, care se circumscrie refuzului inculpatului de la aplicarea prevederilor amnistiei și încetarea procesului penal în privința sa, motiv pentru care instanța va pune în aplicare aplica în privința numitului Cibotarean Rihard prevederile Legii nr. 243 din 24.12.2021.

Indică că în temeiul art. 332 alin. (5) Cod de procedură penală, în cazul prevăzut la art. 275 pct. 4), încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului, în acest caz, procedura continuă în mod obișnuit. În baza art. 2 alin. (2) și (3) din Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia, procesul penal în privința infracțiunilor ușoare, mai puțin grave și grave, săvârșite până la adoptarea prezentei legi de persoane care, la data comiterii infracțiunii, nu atinseseră vârsta de 18 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la faza de judecare a cauzei și încetarea procesului penal conform alin. (1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate.

Iar conform art. 2 alin. (4) din Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021, în privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin. (1)-(3) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art. 1 și nu cade sub incidența art. 6.

Prin urmare, afirmă că reieșind din prescripția normei enunțate mai sus și anume art. 2 alin. (4) din Legea amnistiei, se atestă că aplicarea amnistiei în cazul refuzului persoanei reprezintă un drept facultativ al instanței și nu o obligație a acesteia de a înceta procesul penal în legătură cu intervenirea amnistiei, în cazul în care aceasta a constatat vinovăția inculpatului și nu există impedimente în vederea aplicării prevederilor Legii privind amnistia.

Totuși, invocă procurorul că dat fiind faptul că, inculpatul a fost anunțat în căutare și nu a fost prezent în cadrul judecării cauzei, nu putem atesta prezenta fie a unui acord, fie a unui dezacord din partea acesteia privind aplicarea prevederilor Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a

XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova în privința sa, iar eschivarea inculpatului de a participa la judecarea cauzei, nu poate fi echivalată cu refuzul de a fi încetat procesul penal în privința sa, în legătură cu intervenirea amnistiei. Subsecvent, remarcăm că încetarea procesului penal în legătură cu intervenirea amnistiei reprezintă un temei de nereabilitare a persoanei.

Prin urmare, opinează apelantul că instanța în urma constatării vinovăției inculpatului Cibotarean Rihard, urma să-i stabilească acesteia o pedeapsă în limitele prevăzute de legislația în vigoare.

Astfel, în vederea asigurării unei executări eficiente a pedepsei penale și implicit asigurarea respectării scopului legii penale, lui Cibotarean Rihard. recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 190 alin. (1). Cod penal, urmează să-i fie stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 1 an 6 luni, cu executarea pedepsei într-un penitenciar de tip semiînchis.

4. Conform art. 402 alin.(1) Cod de Procedură Penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

În acest context se indică și pct. 6.1 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.22 din 12.12.2005 cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel în care se reiterează că pentru părțile care au fost prezente la pronunțarea hotărârii termenul curge de la pronunțare. În cazul când acestea au lipsit sau redactarea hotărârii a fost amânată - de la data comunicării în scris despre redactarea sentinței.

Raportând normele legale precitate la circumstanțele speței, Colegiul Penal consideră apelul declarat de acuzatorul de stat, ca fiind depus în termen, luând în considerație că sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani a fost pronunțată public la data de 28.07.2023, iar cererea de apel a fost depusă la data de 07.08.2023 (f.d. 185-187), ceea ce se atestă prin ștampila instanței de judecată.

5. ***Procedura citării legale a fost executată***

În ședința Curții de Apel Chișinău, ***acuzatorul de stat Djulieta Devder***, relevă că procurorul a declanșat procedura apelului invocând netemeinicia sentinței în partea ce ține de aplicarea exigențelor actului de amnistie în privința lui Cibotarean Rihard. Se constată că această sentință a fost pronunțată în contumacie, adică în lipsa inculpatului, nemijlocit instanța a dispus anunțarea în căutare a inculpatului și din oficiu instanța a decis că deși s-a constatat fapta ca fiind dovedită pentru inculpatul Cibotarean în baza art. 190 alin. (1) CP. Totuși acesta ar putea beneficia de exigențele actului de amnistie, dar consideră că această soluție este una pripită și urmează a fi reformată de către Colegiul penal așa după cum o solicită titularul apelului în persoana acuzatorului de stat, or și aplicarea exigențelor actului de amnistie este unul condiționat. Într-adevăr legiuitorul ne oferă posibilitatea de a aplica acest act și din oficiu când este constatat prin probe verosimile vinovăția inculpatului, însă totuși inculpatul nu și-a exprimat voința și dorința, nu a notat o

cerere personală precum că optează pentru aplicarea actului respectiv. În astfel de circumstanțe consideră că urmează a fi desființată sentința parțial, cu pronunțarea unei noi soluții potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care inculpatul Cibotarean Rihard să fie condamnat în baza art. 190 alin. (1) CP, cu stabilirea pedepsei așa după cum optează autorul apelului.

*În ședința instanței de apel, avocatul inculpatului Modval *****a* pledat pentru respingerea apelului ca fiind unul nefondat, nu este de acord cu motivele invocate de acuzatorul de stat precum că în lipsa unui acord al inculpatului nu poate fi aplicat actul de amnistie. Remarcă faptul că potrivit art. 1 alin. (5), (6) a Legii cu privire la amnistie, o astfel de cerere poate fi formulată și de avocat în interesele inculpatului. Or dacă se vizualizează procesul-verbal atestă faptul că o astfel de cerere a fost formulat de către avocat în interesele inculpatului, întrucât inculpatul a lipsit de a ședința de judecată, fiind anunțat în căutare. Cu atât mai mult că legea prevede inclusiv și aplicarea din oficiu a instanței de judecată în condițiile în care constată faptul că inculpatul întrunește condițiile. De aceea, doar simplul fapt că la caz nu se atestă un acord scris a inculpatului, nu constituie un impediment în aplicarea amnistie, întrucât acest fapt sau această cerere a fost formulată de către avocat în interesele inculpatului. De aceea solicită să fie respins apelul și menținută sentința instanțe de fond.

*În ședința instanței de apel, partea vătămată ****** fiind legal citat nu s-a prezentat, a adus la cunoștința instanței motivul neprezentării, și prin cerere depusă la data de 11.12.2023 a solicitat examinarea apelului în lipsa sa, fiind pusă în discuție posibilitatea examinării apelului în lipsa acestuia, ținând cont de faptul că partea vătămată nu este recurent, audiind părțile, Colegiul penal a dispus examinarea recursului în lipsa acesteia, conducându-se de prevederilor art. 412 alin.(5) Cod procedură penală.

Inculpatul Cibotarean Rihard, în ședința Curții de Apel Chișinău fiind legal citat nu s-a prezentat, nu a adus la cunoștința instanței motivul neprezentării, nu a solicitat examinarea apelului în lipsa sa și nici nu a anunțat despre motivele absenței sale.

Instanța de judecată a întreprins măsurile necesare de asigurare a prezenței inculpatului la ședința de judecată a Curții de Apel și audiind opinia participanților la proces, în baza art. 321 Cod de procedură penală, a considerat posibilă examinarea cauzei în lipsa inculpatului deoarece, inculpatul se eschivează de a se prezenta în instanță.

În susținerea acestei concluzii, Colegiul consideră esențial de invocat doctrina penală și jurisprudența CEDO în acest sens:

Principiul contradictorialității privește mai multe aspecte, printre care și prezența personală a inculpatului la judecată. În procesele penale, prezența celui

trimis în judecată la dezbaterile cauzei este un element esențial al asigurării principiului contradictorialității, al unui proces echitabil, în general.

Curtea Europeană a decis în mod constant în jurisprudența sa, posibilitatea pe care trebuie să o aibă „acuzatul” de a lua parte la ședința de judecată decurge din obiectul și scopul ansamblului dispozițiilor art. 6 din Convenție, deoarece lit. c), d) și e) ale par. 3 ale aceluiași text recunosc „oricărui acuzat” dreptul „de a se apăra el însuși”, „de a interoga sau de a face să fie interogați martorii”, „de a fi asistat gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba utilizată în ședința de judecată” toate acestea fiind de neconceput fără prezența sa. De aceea, legislatorul este obligat să ia măsuri de „descurajare” a absențelor nejustificate.

Situație specială din punctul de vedere al respectării principiului contradictorialității este aceea a absenței acuzatului de la proces sau, altfel spus, posibilitatea judecării în lipsă a unui acuzat care se sustrage de la judecată, prin raportare la exigențele art. 6 din Convenție. Spre exemplu, pe cazul *Mihaes v. Franța* (25.05.1998), cu privire la inadmisibilitatea unui recurs în casăție pentru motive legate de sustragerea voluntară a reclamantei de la judecată într-o cauză penală, fosta Comisie a considerat că aceasta nu constituie nici o limitare disproporționată a dreptului la un tribunal și nici a dreptului la un proces echitabil, deoarece, în speță, reclamanta a refuzat să fie prezentă, în persoană, în fața instanțelor de fond, ceea ce semnifică renunțarea la însuși dreptul de a participa la ședințele de judecată ale jurisdicțiilor care au pronunțat hotărârea. În aceste condiții, Comisia a considerat că reclamanta, prin propria sa voință și în mod neechivoc, a renunțat la dreptul de a fi ascultată de tribunal și la dreptul de a se apăra în proces.

În cazul *Kattan v. România* (21.01.2014), Curtea Europeană a adoptat o decizie de inadmisibilitate, cu respingerea ca vădit nefondată a plângerii privind art. 6 CEDO, întrucât instanța și-a îndeplinit obligația pozitivă de a face demersuri pentru a asigura prezența inculpatului în instanță. Prin urmare, Curtea a considerat că reclamantul a contribuit în mare măsură la crearea unei situații, în care în mod rezonabil, a putut prevedea consecințele comportamentului său – examinarea cauzei în lipsa sa.

În ipoteza în care o persoană a avut cunoștință despre desfășurarea judecății și cu toate acestea nu s-a prezentat în fața instanțelor, este vorba despre o conduită procesuală culpabilă a persoanei.

Posibilitatea soluționării cauzei în lipsa inculpatului este recunoscută și prin Rezoluția nr. 75 (11) a Consiliului Europei privind criteriile ce trebuie respectate în cazul în care o persoană este judecată în lipsă. Astfel, în criteriul nr. 9 se statuează că persoana condamnată în lipsă ar trebui să aibă dreptul de a judeca din nou dacă dovedește faptul că absența sa de la judecata inițială este datorită unor cauze independente de voința sa și că nu a avut posibilitatea de a înștiința instanța.

Colegiul Penal reține că nici reglementările internaționale și nici cele interne nu impun admiterea unei cereri de rejudecare în cazul unei persoane condamnate în lipsă, impunându-se verificarea faptului dacă aceasta s-a sustras sau nu de la judecată. A interpreta altfel dispozițiile legale ar însemna a recompensa sustragerea de la soluționarea cauzei și a da posibilitatea condamnatului să se prevaleze de propria sa culpa, legitimând astfel un abuz de drept procesual.

De asemenea, se atenționează asupra faptului că de la regula prezenței inculpatului la soluționarea cauzei se admit și excepții, atunci când asigurarea acestei condiții ar conduce la amânarea nejustificată a procedurii, mai ales dacă inculpatul are o culpa în absența sa.

Raportând cele menționate la cazul supus examinării, Colegiul remarcă faptul că inculpatul avea cunoștință de derularea procesului penal care îl priveau, instanța a asigurat citarea pentru prezența lui la ședința de judecată și ca urmare acesta a avut posibilitatea să-și exercite dreptul la apărare. Mai mult ca atât, inculpatul a fost reprezentat de către un apărător în instanța de apel.

Rezumând cele menționate Colegiul constată că pe parcursul examinării cauzei la etapa apelului a întreprins toate măsurile de asigurare a prezenței inculpatului în ședința de judecată. Astfel, inculpatul s-a eschivat de a se prezenta în ședința de judecată a primei instanțe cât și a Curții de Apel, fiind imposibil de stabilit locul aflării acestuia, ultimul a fost anunțat în căutare și pornit dosarul de căutare nr. 2022010117 din 22 aprilie 2022, conform certificatului, nr. 34/20/17002 din 22 aprilie 2022 de către Inspectoratul de Poliție Centru (f.d.-153).

În această situație, neprezentarea îi este imputabilă inculpatului, astfel încât nu se atestă încălcarea principiului contradictorialității și dreptului la un proces echitabil.

Reieșind din circumstanțele constatate, Colegiul Penal a dispus judecarea apelului în lipsa inculpatului, luând în considerație că fiind întreprinse toate măsurile legale de a asigura prezența inculpatului la judecarea apelului, având în vedere în acest sens jurisprudența Curții Supreme de Justiție și jurisprudența Curții Europene pe cauze concrete cu privire la respectarea dreptului părților la un proces echitabil, locul aflării inculpatului a fost imposibil de stabilit.

În contextul celor enunțate, prin prisma art. 321 Cod de procedură penală, instanța conchide că Cibotarean Rihard a renunțat în mod expres la exercitarea dreptului său de a apărea în fața instanței, prin neprezentarea în ședința instanței de apel.

6. Audiind participanții la proces, cercetând probele administrate de instanța de fond și apreciindu-le din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate a primei instanțe în raport cu motivele apelului declarat, călăuzindu-se de intima convingere, Colegiul Penal al Curții de

Apel Chișinău ajunge la concluzia de a admite apelul acuzatorului de stat, procurorului în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul reprezentare a învinuirii în instanța de judecată, Cebotari Denis, de a casa total sentința Judecătoreiei Chișinău, (sediul Buiucani) din 28 iulie 2023 și pronunță în acest sens o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, reieșind din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 400 alin. (1) Cod procedură penală, sentințele pot fi atacate cu apel în vederea unei noi judecări în fapt și în drept a cauzei, cu excepția sentințelor pronunțate de către instanțele judecătorești privind infracțiunile pentru a căror săvârșire legea prevede exclusiv pedeapsă non-privativă de libertate.

Conform art. 414 Cod de procedură penală, (1) Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. (2) Instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal.

Potrivit art. 415 alin. (1), pct. 1), lit. c), pct. 2) Cod de procedură penală, (1) *Instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, adoptă una din următoarele decizii: 1) respinge apelul, menținând hotărârea atacată, dacă: c) apelul este nefondat.; 2) admite apelul, casând sentința parțial sau total, inclusiv din oficiu, în baza art.409 alin.(2), și pronunță o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță.*

În contextul jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului și, în special, al hotărârii din 25 iulie 2000 în cauza *Tierce și alții împotriva San Marino*, s-a susținut că instanța de apel, precum și instanța de recurs –în cazul în care nu este prevăzută calea de atac a apelului, au obligația de a examina o cauză în fapt și în drept, și nu pot proceda la o apreciere globală asupra vinovăției sau a nevinovăției inculpatului, fără a-l asculta pe acesta și fără a evalua, în mod direct, elementele de probă prezentate de părți, în caz contrar procedura derulată în fața lor neîndeplinind exigențele unui proces (s-a încălcat dreptul la un proces echitabil, drept garantat de art.6 CEDO).

Potrivit recomandărilor Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12 decembrie 2005, cu privire la practica judiciară despre judecarea cauzelor penale în ordine de apel, chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel sunt; dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea este corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual penal, administrativ, ori civil sunt aplicate corect.

Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Nepronunțarea instanței asupra tuturor motivelor invocate echivalează cu nerezolvarea fondului cauzei în apel. Soluția de respingere a apelului ca nefondat

se adoptă însă numai după examinarea sub toate aspectele a hotărârii pronunțate de prima instanță dacă se ajunge la concluzia că, hotărârea este legală și întemeiată.

7. Astfel, Colegiul penal, audiind părțile, verificând probele administrate la urmărirea penală, care au fost verificate în instanța de fond, consideră, că la pronunțarea sentinței, instanța de fond nu a ținut cont de prevederile art.101 alin.(1), art.384 alin.(3), art. 385 alin.(1) Cod de Procedură Penală, or aceste prevederi legale impun în sarcina instanței de judecată, ca la adoptarea sentinței, să fie soluționate următoarele chestiuni în următoarea consecutivitate: 1) dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul; 2) dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat; 3) dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea; 4) dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni.

Mai mult, Colegiul Penal consideră, că prima instanță nu a dat o apreciere cuvenită prevederilor legale ce guvernează speța dedusă judecătii, or, instanța de apel reține din parțialitatea de probe administrate de instanța de fond și verificate în apel, fiind apreciate, cu respectarea prevederilor art. 27, 99-101 CPP al RM, din punct de vedere al pertinentei, concludenții și veridicității.

Prin urmare Colegiul reține că la pronunțarea sentinței, instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, just a ajuns la concluzia că, inculpatul Cibotarean Rihard a săvârșit infracțiunea prevăzute de art. 190 alin.(1) Cod penal – *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase în privința naturii și părților actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile.*

Așadar, prima instanță a adoptat o soluție corectă la caz, de condamnare a inculpatului Cibotarean Rihard or, Colegiul Penal constată că prima instanță nu a comis careva erori de fapt în partea recunoașterii vinovăției inculpatului în comiterea acțiunilor infracționale. Instanța de apel consideră că prima instanță în sentința corect și justificat și-a motivat soluția sub aspectul recunoașterii vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod Penal, luând în considerație probele administrate legal de către organul de urmărire penală și cercetate în ședința de judecată la prezenta cauză penală, cu respectarea prevederilor art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, le-a dat o apreciere justă potrivit art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, utilității, concludenții, veridicității și coroborării reciproce, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, și ajungând la concluzia corectă cu privire la vinovăția inculpatului în comiterea faptei și prezența în acțiunile inculpatului a elementelor infracțiunii incriminate.

Argumentele expuse de instanța de fond și motivele din sentință pentru a evita repetări inutile, instanța de apel le însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în *Cauza Albert vs. România din 16.02.2010*, statuează că art. 6 par. 1 din Convenție, deși obligația instanței să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurk vs. Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61*), cu toate acestea proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fie examinat chestiunile esențiale supusă atenției sale.

8. Prin justificarea probelor cercetate, instanța de apel consideră dovedită cu certitudine vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate.

Inculpatul Cibotarean Rihard, în instanța de fond, nu s-a prezentat, motiv din care, prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 11.04.2022 acesta a fost anunțat în căutare (f.d. 149-150). Potrivit informației IP Centru al DP mun. Chișinău din 22.04.2022 (f.d.153), în privința lui Cibotarean Rihard a fost pornit dosarul de căutare nr. 2022010117, temei pentru care a fost dispusă judecarea prezentei cauze penale în lipsa inculpatului.

În ședința Curții de Apel Chișinău, inculpatul Cibotarean Rihard fiind legal citat la fel nu s-a prezentat, Colegiul ținând cont de faptul că prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 11.04.2022 acesta a fost anunțat în căutare (f.d. 149-150). Potrivit informației IP Centru al DP mun. Chișinău din 22.04.2022 (f.d.153), în privința lui Cibotarean Rihard a fost pornit dosarul de căutare nr. 2022010117, temei pentru care a fost dispusă judecarea apelului în lipsa inculpatului.

9. *Examinând probatorul administrat, instanța de apel consideră dovedită în afara dubiilor rezonabile vina inculpatului Cibotarean Rihard pe deplin prin următoarea sistemă de probe pertinente, concludente, utile și veridice, care coroborează între ele, cum ar fi:*

- ***Declarațiile părții vătămate*** *****, fiind audiat în ședința de judecată, a declarat instanței că cu inculpatul nu se află în careva relații de rudenie. Aproximativ cu 2 ani în urmă, doamna Svetlana, care este o prietena de a lui, l-a rugat să-i găsească pe cineva pentru demolarea unui perete. S-a uitat pe 999.md și a căutat hamal. L-a telefonat și a întrebat dacă este liberat să demoleze un perete, pentru vreo 2 zile. Sa prezentat cu un alt nume, dar a aflat mai apoi că îl cheamă Rihard, s-au înțeles să vină la doamna în mun. Chișinău, cartierul Telecentru. Acesta s-a prezentat și a zis că are nevoie de utilaje, atunci Ursachi Nicolae i-a dat bor-mașină de model Hitachi și un polizor unghiular, i-a lăsat toate instrumentele solicitate de meșter și a plecat în România. L-a telefonat Rihard, precum că un vecin de-a doamnei Svetlana i-a propus de lucru, și dacă poate să se ducă și să i-a utilajul, la care el i-a permis, după, nu l-a mai găsit. Vecinul i-a data 200 lei pentru

că i-a făcut lucrarea, a întrebat vecinul unde duce instrumentele, la care Rihard a zis că la Poșta Veche. La întrebările adresate, partea vătămată a declarat că prejudiciul material în sumă de 22600 lei a indicat la urmărirea penală. Până la ziua de astăzi nu a primit nici un instrument. Dorește ca să-i fie restituite instrumentele, instrumentul era nou nouț. Prejudiciul în sumă de 22 600 lei este considerabil pentru el. Nu are pretenții morale față de inculpat, doar materiale. Nu va participa în viitor la ședințele de judecată.

-În cadrul Curții de Apel Chișinău, partea vătămată ***** nu s-a prezentat prin cerere a comunicat că se află peste hotarele Republicii Moldova, fapt care a solicitat examinarea apelului în lipsa sa (f.d. 196-198), Colegiul audiind participanții la proces a admis cererea părții vătămate de examinarea în lipsă și a dispus examinarea apelului în lipsa părții vătămate *****.

- Declarațiile martorului Nazîru Svetlana, fiind audiată în ședința de judecată a declarat instanței că nu are careva relații de rudenie cu inculpat. A procurat o casuță pentru fecior, undeva cu 2 ani în urmă, în mun. Chișinău, *****, a avut nevoie de careva lucrări de construcție. Soțul ei se cunoaște cu domnul Nicolai, au lucrat la Moscova împreună, l-a contactat pe Nicolai și l-a rugat să o ajute cu câteva lucrări. Ulterior, domnul Nicolai a contactat-o, au convenit cu ziua când să se întâlnească la fața locului. Când s-au întâlnit, Nicolai era cu domnul Radu, așa s-a prezentat. Nicolai a coborât din mașină cu niște instrumente, dar știe că se zice polizor unghiular și perforator. Ea le-a dat cheile de la casă și a plecat la serviciu, mai multe detalii nu cunoaște. Când a venit, peretele deja era stricat. Pe Radu l-a adus domnul Nicolai. Peretele l-a stricat. A auzit că Rihard mai venea și lucra la alți oameni. Un vecin i-a zis că Rihard l-a ajutat, dar trebuia să mai vină. Radu a furat instrumentele și a dispărut. Acesta i-a cerut permisiunea să doarmă în casa lor, ea a acceptat, dar până la urmă a dispărut cu instrumentele.

- procesul-verbal de recunoaștere a persoanei după fotografie din 09.08.2021, potrivit cărui, martorul Nazîru Svetlana l-a recunoscut pe cet.Cibotarean Rihard, ca fiind persoana ce efectua lucrările de demolare (f.d.46);

- procesul-verbal de verificare a declarațiilor la locul infracțiunii cu planșa fotografică din 27.12.2021, în cadrul căreia, cet.Cibotarean Rihard a indicat locul de unde a sustras prin înșelăciune instrumentele electrice, descriind toate detaliile privind săvârșirea infracțiunii (f.d.96);

-proces-verbal de ridicare din 05.08.2021, potrivit cărui, de la Ursachi Nicolae au fost ridicat două capturi de ecran, înregistrări video privind discuțiile purtate cu Cibotarean Rihard (f.d.34);

-procesul-verbal de examinare a obiectului din 05.12.2021, în care sunt consemnate rezultatele examinării a două poze și a unei capturi de ecran. Pe prima poză se observă procesul-verbal de reținere din 29.04.2021, emis pe numele cet.Cibotarean Rihard ***** a.n.*****, IDNP ***** privind înaintarea acuzații

bănuitului de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2) lit.d) Pe a doua poză se conține o încheiere emisă în luna februarie anul 2020, de către instanța de judecată sediu Comrat, privind căutarea cet.Cebotari Rihard. Captura de ecran conține apelurile și mesajele trimise/primate cu o persoană notată ca IIIAMAH în aplicația „Viber” din data de 16.06.2021 și 03.07.2021 și o înregistrare audio, unul din mesaje conține următorul text: Sună-mă urgent te rog. Mesajul vocal transmis prin intermediul aplicației „Viber” ce durează 14 sec., astfel la deschiderea mesajului vocal se aude glasul unei persoane de gen masculin care a comunicat: „sună-mă te rog frumos de urgență că caroce trebuie de f++ut, de grăit coroce cu Sveta, ca să nu papadesc eu, uăi am un calîm azi, numai decât trebuie să-l fac, la gât, cap am b++it p++a și trebuie ca să mă ajuți și tu cu vorba numai” (se aude cum persoana se râde).

-**Corpuri delictive:** înregistrări audio și capturile de ecran, ce se conțin pe un disc CD-R, anexat la materialele cauzei penale.

11. Instanța de apel, examinând probatoriul administrat, consideră dovedită indubitabil vina inculpatului Cibotarean Rihard de comiterea escrocheriei, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase în privința naturii și părților actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile, acțiunile lui just au fost calificate în temeiul art. 190 alin. (1) Cod penal, iar personalitatea acestuia susceptibilă supusă răspunderii penale.

Astfel, Colegiul penal în conformitate cu prevederile art.27 Cod de procedură penală, verificând probele administrate prin prisma prevederilor art.95 Cod de procedură penală, adică din punct de vedere a admisibilității lor contrar opiniei apărării le apreciază ca fiind pertinente concludente și utile, or, în ședință nu s-au stabilit circumstanțe care să indice la admiterea a careva încălcări esențiale, ce ar determina neadmiterea lor.

Apreciind declarațiile părții vătămate Uraschi Nicolai și martorului Nazîru Svetlana, Colegiul atestă că aceste declarații sunt consecutive, logice, se coroborează între ele, precum și se confirmă obiectiv prin celelalte probe administrate pe cauza penală, ceea ce permite instanței să le aprecieze ca veridice, or declarațiile acestora au fost date sub jurământ și acestea coincid cu celelalte probe cercetate în ședința de judecată.

Mai mult, lipsesc careva motive să se creadă că persoanele de mai sus îl calomniază pe inculpat sau sunt cointeresate în condamnarea inculpatului, nefiind stabilită existența unor relații ostile între persoanele numite și inculpatul.

În opinia instanței, în urma analizei a probelor cercetate în ansamblu, denotă cu certitudine existența în acțiunile inculpatului Cibotarean Rihard a faptei reținute

în sarcina acestuia în partea introductivă a prezentei sentințe, săvârșită cu vinovăție.

10. Cu referire la calificarea faptei inculpatului stabilită în ședință de apel, instanța reține că, dispoziția art. 190 din Codul penal, incriminează dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile.

Prin fapta comisă, inculpatul Cibotarean Rihard a atentat asupra *obiectului juridic special*, care în cazul escrocheriei are un caracter complex. Astfel, *obiectul juridic principal* al acestei infracțiuni îl formează relațiile sociale cu privire la posesia asupra bunurilor mobile. *Obiectul juridic secundar* al escrocheriei îl constituie relațiile sociale cu privire la libertatea manifestării de voință și minimul necesar de încredere.

Latura obiectivă a infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (1) din Cod penal are următoarea structură: 1) **fapta prejudiciabilă** alcătuită din două acțiuni: a) acțiunea principală, care constă în dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, adică în sustragere; b) **acțiunea adiacentă**, care constă în inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean; 2) **urmările prejudiciabile** sub forma prejudiciului patrimonial efectiv al cărui mărime se situează între limitele de 20 % din cuantumul salariului mediu lunar pe economie prognozat, aprobat de Guvern pentru anul în curs la data săvârșirii faptei, și 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei care are un caracter considerabil; 3) **legătura de cauzalitate** dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile. Pentru întrunirea elementelor laturii obiective a escrocheriei este importantă stabilirea conținutului acțiunii adiacente.

Din textul dispoziției alin. (1) art. 190 din Cod penal se deduce că această acțiune trebuie să îndeplinească următoarele trei condiții: - să se exprime în inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane; - această inducere în eroare să fie săvârșită prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau; - ca mincinoasă a unei fapte adevărate în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, care a produs daune considerabile.

Infracțiunea specificată la art.190 din Cod penal este o infracțiune materială. Ea se consideră consumată din momentul în care făptuitorul obține posibilitatea reală de a se folosi sau a dispune de bunurile altuia la propria sa dorință.

Astfel, acțiunile lui Cibotarean Rihard prin care a fost realizată latura obiectivă s-au manifestat prin inducerea în eroare a lui Uraschi Nicolai, căruia i-a prezentat ca adevărată o fapta mincinoasă în privința naturii și a părților actului juridic, și anume – manifestând un comportament viclean și dolosiv, s-a prezentat cu numele Radu, după care, sub pretextul executării unor lucrări de reparație, a solicitat de la Uraschi Nicolai instrumente electrice, pe care ulterior le-a însușit.

Latura subiectivă a infracțiunii analizate se manifestă, în primul rând, prin vinovăție sub formă de intenție directă. De asemenea, la calificarea faptei este obligatorie stabilirea scopului special - cel de cupiditate. Primirea bunurilor cu condiția îndeplinirii unui angajament poate fi calificată ca escrocherie doar în cazul în care făptuitorul, încă la momentul intrării în stăpânire asupra acestor bunuri, urmărea scopul de a le sustrage și nu avea intenția să-și onoreze angajamentul asumat.

Prin urmare, latura subiectivă a infracțiunii în cauză s-a materializat prin intenția directă a inculpatului, care a acționat cu scop de cupiditate, aspect dovedit prin probe administrate și cercetate în ședința de judecată.

Subiectul infracțiunii specificate la art.190 din Cod penal este persoana fizică responsabilă care la momentul săvârșirii infracțiunii a atins vârsta de 14 ani, la caz inculpatul la data săvârșirii infracțiunii a atins vârsta de 27 ani. Suplimentar, la calificarea infracțiunii săvârșite cu cauzarea de daune considerabile, este necesar să se țină cont de caracterul considerabil al daunei cauzate care se stabilește luându-se în considerare valoarea, cantitatea și însemnătatea bunurilor pentru victimă, starea materială și venitul acesteia, alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei.

Cu referire la caracterul considerabil al prejudiciului cauzat prin infracțiune, instanța de judecată reține consemnarea expresă a acestui fapt de către partea vătămată ***** în ședința de judecată și în plângerea acesteia depusă la organul de urmărire penală.

Astfel, probele prezentate confirmă că, inculpatul a comis infracțiunea de escrocherie, deoarece aceasta, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor lui *****, prin inducerea în eroare, prin prezentarea ca adevărată a faptei mincinoase în privința naturii și a părților actului juridic, sub pretextul efectuării unor lucrări de reparație pe str.Cobzarilor 51, mun. Chișinău, având un comportament dolosiv și viclean, s-a prezentat cu numele Radu, și a solicitat de la ***** să-i fie oferite pentru efectuarea lucrărilor de reparație, două instrumente electrice și anume: ciocan electric de model „Hitachi” la prețul de 18500 lei și polizor unghiular de model „Makita” la prețul de 4100 lei, pe care ulterior le-a însușit fără să-și onoreze

obligațiunile asumate, cauzând astfel părții vătămate ***** o daună materială considerabilă în sumă de 22 600 lei.

Astfel, Colegiul penal ajunge la concluzia că vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute la art.190 alin.(1) din Codul penal, și anume, *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile*, și-a găsit confirmare în ședința de judecată dincolo de orice dubiu rezonabil.

Astfel, Colegiul penal consideră cert identificat și demonstrat fără echivoc faptul că acțiunile inculpatului Cibotarean Rihard, sunt plasate anume sub aspect penal, careva încălcări nu au fost identificate, fapta fiind dovedită prin probe pertinente și concludente, care coroborează între ele, iar în cele din urmă acțiunile acesteia just au fost încadrate în condițiile normei vizate de art. 190 alin.(1) Cod penal al RM.

Așadar, Colegiul penal consideră că instanța de fond la acest capitol, și-a motivat decizia luată cu privire la încadrarea acțiunilor inculpatului, arătând în mod concret la împrejurările care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de apel/recurs eventual, o curte de apel poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță. (*Garcia Ruis contra Spaniei, Hei le contra Finlandei*)

Astfel, Colegiul menționează că motivarea hotărârii este un proces de analiză și sinteză a actelor și lucrărilor dosarului, care nu presupune în mod necesar expunerea tuturor elementelor amănunțit, atât timp cât sunt valorificate toate aspectele relevante din punct de vedere probatoriu și sunt menționate componentele obligatorii ale unei motivări a hotărârii penale, așa cum s-a procedat, de altfel, în cauza de față.

11. Colegiul penal, judecând apelul declarat, în raport cu materialele cauzei, concluzionează că acesta urmează a fi admis, cu casarea totală a sentinței rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri.

Verificând chestiunea individualizării pedepsei penale, în privința inculpatului Cibotarean Rihard Colegiul penal a reținut că, la stabilirea pedepsei instanța de fond nu a ținut cont în deplină măsură de prevederile menționate, eronat aplicând prevederile Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 „privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova fapt ce urmează a fi corectat de către instanța de apel.

Colegiul Penal consideră că prima instanță în mod eronat a dispus liberarea de pedeapsă a inculpatului în temeiul Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 „privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova”, din următoarele considerente.

Potrivit art. 107 Cod penal al RM, „amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei”. Amnistia nu are efecte asupra măsurilor de siguranță și asupra drepturilor persoanei vătămate. Amnistia nu se aplică în cazul săvârșirii de infracțiuni prevăzute la art. 166¹ alin. (2)–(4), precum și persoanelor care au săvârșit asupra minorilor infracțiuni prevăzute la art. 171–175¹, 201, 206, 208, 208¹ și 208².

În acest context, Colegiul Penal atestă că la data de 24.12.2021 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova. Legea nominalizată a fost publicată în Monitorul Oficial la data de 31.12.2021, intrând în vigoare de la această dată.

La data de 31.03.2022 a fost adoptată Legea nr.74 privind modificarea Legii nr.243/2021.

Potrivit art. 1 alin.(1) al Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova „(1) *Prezenta lege se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate, precum și persoanelor condamnate, care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probațiune sau al termenului de probă și sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art.2–5, 7,8.*

Potrivit art. 8 al Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, se absolvă de pedeapsa complementară, cu excepția privării de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate și a privării sau anulării dreptului de a conduce mijloace de transport, persoanele în privința cărora se aplică prevederile art.2–5 și art.7.

Colegiul Penal reține că prin lege organică, se stabilesc infracțiunile pentru care se acordă amnistia, condițiile și limitele de incidență ale acesteia, în Codul penal fiind enumerate efectele amnistiei, în raport cu momentul apariției acesteia (înainte de condamnare ori după condamnarea făptuitorului), iar în Codul de procedură penală sunt prevăzute dispoziții, referitoare la procedura aplicării amnistiei și la consecințele procesuale ale acesteia. Mai mult ca atât, consecințele produse de actul amnistiei conduc la înlăturarea răspunderii penale, a executării pedepsei sau, după caz, alte consecințe ale condamnării, pentru faptele săvârșite

anterior apariției actului de clemență. Amnistia dobândește un caracter mixt, ea operând numai în rem (cu privire la anumite infracțiuni) și în persoane (relativ doar la persoanele care întrunesc condițiile legii).

Colegiul Penal notează că conform art. 2 alin. (2) al Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova și art.107 Cod penal al RM, Procesul penal în privința *infracțiunilor ușoare, mai puțin grave și grave, săvârșite până la adoptarea prezentei legi de persoane care, la data comiterii infracțiunii, nu atinseseră vârsta de 18 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la faza de judecare a cauzei.*

În continuare, Colegiul Penal va reține că conform art. 2 alin. (3) al Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova (3) *Încetarea procesului penal conform alin. (1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate.*

Astfel, liberarea de executarea pedepsei a inculpatului este condiționată prin prezentarea **acordului scris al persoanei inculpate**. În acest context, este necesar de remarcat că la materialele cauzei nu se atestă prezența unei astfel de cereri, cauza fiind examinată de către instanța de fond în lipsa inculpatului, având în vedere că aceasta s-a eschivat în mod sistematic de la prezentarea în fața instanței de judecată.

Prin urmare, instanța de apel conchide că, deși faptele incriminate cât și persoana inculpatului cad sub incidența Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în speța dată aceasta este inaplicabilă, având în vedere că la materialele cauzei nu se atestă acordul scris al persoanei privind aplicarea amnistiei.

Pe această linie de concluzie, Colegiul Penal ajunge la concluzia privind caracterul eronat a liberării inculpatei Cibotarean Rihard de executarea pedepsei penale, stabilite în baza art. 190 alin.(1) Cod penal al RM în temeiul Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, art.107 Cod penal al RM, precum și art. 389 alin. (4) pct.2) CPP.

Prin urmare având în vedere, lipsa acordului scris al inculpatului Cibotarean Rihard privind aplicarea în privința sa a prevederilor Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, Colegiul consider necesar de a stabili inculpatului pedeapsă în limitele prevăzute de lege pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod Penal.

12. Cu referire la stabilirea și individualizarea pedepsei inculpatului Cibotarean Rihard, Colegiul Penal reține că, în baza art. 61 Codului penal (1) Pedepsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului ce se aplică de instanțele de judecată, în numele legii, persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor. (2)

Pedepsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea și resocializarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

Potrivit art. 75 Cod penal, (1) Persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni *i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod.* La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. (2) În cazul alternativelor de pedeapsă prevăzute pentru infracțiunea săvârșită, pedeapsa cu închisoare are un caracter excepțional și se aplică atunci când gravitatea infracțiunii și personalitatea infractorului fac necesară aplicarea pedepsei cu închisoare, iar o altă pedeapsă este insuficientă și nu și-ar atinge scopul. O pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei. Caracterul excepțional la aplicarea pedepsei cu închisoare urmează a fi argumentat de către instanța de judecată. (3) Pentru săvârșirea unei infracțiuni ușoare sau mai puțin grave, pedeapsa se aplică minorului numai dacă se apreciază că luarea măsurii cu caracter educativ nu este suficientă pentru corectarea minorului.

Luând ca bază aceste prevederi și soluționând chestiunea cu privire la vinovăția inculpatului, de jure și de facto, instanța de judecată urmează să constate dacă s-au confirmat sau nu temeiurile prevăzute de legea penală pentru a-l supune pe inculpat răspunderii penale și decide asupra cuantumului pedepsei care urmează a-i fi stabilită.

Pedepsa aplicată inculpatei trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată corect, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, prevăzute de art. 61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și în limitele fixate în partea specială a acestuia.

Colegiul penal consideră că principalele elemente de care judecătorul (sau completul de judecată), trebuie să țină seama de fiecare dată când soluționează cauza penală și când alege categoria de pedeapsă conform normelor generale prevăzute în art. 62-71 Cod penal, stabilind termenul și mărimea acesteia conform limitelor fixate în articolul respectiv al Părții speciale a Codului penal. Limitele pedepsei, prevăzute în partea specială, sunt determinate de încadrarea juridică a faptei și reflectă gravitatea infracțiunii săvârșite. Gravitatea acesteia constă în modul și mijloacele de săvârșire a faptei și depinde de scopul urmărit, de împrejurările în care fapta a fost comisă, de urmările produse sau care s-ar fi putut produce. Termenul pedepsei, în afară de gravitatea infracțiunii săvârșite, se stabilește având în vedere persoana celui vinovat, care include date privind gradul de dezvoltare psihică, situația materială, familială sau socială, prezența sau lipsa antecedentelor penale, comportamentul inculpatului până sau după săvârșirea infracțiunii.

13. Sancțiunea prevăzută la art. 190 alin. (1) Cod penal al RM, constituie amendă în mărime de la 550 la 1000 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani, corespunzător, prin prisma art.16 alin (3) Cod penal, se atribuie la categoria infracțiunilor mai puțin grave.

Instanța de apel precizează că în conformitate cu pct. 3 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 8 din 11.11.2013 cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale, în conformitate cu principiul individualizării pedepsei (art.7 Cod penal) în coroborare cu criteriile generale de individualizare a pedepsei inserate la art.75 alin.(1) Cod penal, instanța de judecată aplică pedeapsă luând în considerare caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, motivul și scopul celor comise, persoana celui vinovat, caracterul și mărimea daunei prejudiciabile, circumstanțele ce atenuează sau agravează răspunderea, ținându-se cont de influența pedepsei aplicate asupra corectării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

În același context, pct. 11 al Hotărârii nominalizate statuează că instanțele de judecată trebuie să studieze multilateral, în deplină măsură și obiectiv, toate circumstanțele și datele care caracterizează atât negativ, cât și pozitiv persoana inculpatului și care au o importanță esențială pentru stabilirea categoriei și mărimii pedepsei.

Instanța de apel la individualizarea, stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului Cibotarean Rihard ține cont de prevederile art. 6, 7, 16, 61, 75, 76, 77, 78, Cod penal, ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, care se atribuie la categoria infracțiunii mai puțin grave prin prisma prevederilor art. 16 Cod penal, de faptul că infracțiunea a fost săvârșită din intenție, de personalitatea inculpatului, anterior judecat.

Pe de altă parte, pedeapsa și modalitatea de executare a acesteia trebuie individualizate în așa fel încât inculpatul să se convingă de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte similar.

Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunea articolului incriminat prin rechizitoriu inculpatului, la caz, art. 190 alin (1) CP, în baza cărora a fost condamnat Cibotarean Rihard.

Astfel, Colegiul penal menționează că pedeapsa se consideră echitabilă când aceasta impune inculpatului lipsuri și restricții ale drepturilor lui proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor statului și întregii societăți perturbate prin infracțiune.

14. Cu referire la persoana inculpatului, instanța reține că, Cibotarean Rihard este celibatar, fără persoane la întreținere (f.d.51), nu se află la evidența medicilor psihiatru și narcolog (f.d.58, 60), anterior a fost judecat (f.d.52-56).

Circumstanțe ce atenuează răspunderea penală, conform art. 76 Cod penal, în privința lui Cibotarean Rihard, instanța de apel nu a reținut.

Circumstanțe ce agravează răspunderea penală, conform art. 77 Cod penal, în privința lui Cibotarean Rihard, instanța de apel a reținut săvârșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnată pentru infracțiune similară sau pentru alte fapte care au relevanță pentru cauză (art.77 alin.(1) lit.a) Cod penal).

Așadar, efectuând o analiză complexă a circumstanțelor cauzei și a personalității inculpatului, urmărind în acest sens comportamentul lui în viața socială, precum și cel din înainte și după săvârșirea infracțiunii incriminate, consideră că în coraport cu fapta comisă, urmările prejudiciabile ale faptei și personalitatea inculpatului, constată că corijarea și reeducarea acestuia este posibilă doar cu aplicarea unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 1 an, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Instanța de apel consideră că anume această pedeapsă este echitabilă și suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiunea comisă de către inculpat, iar pedeapsă stabilită inculpatului este aptă de a îndeplini funcțiile și de a realiza scopul în contextul gradului de pericol social a faptelor comise de inculpat, cât și personalității inculpatului.

Aceste criterii generale și speciale privind individualizarea pedepsei, s-au valorificat anume în această ordine, fiind stabilit inculpatului termenul de pedeapsă, prevăzut de art. 190 alin (1) Cod penal.

Ulterior, după individualizarea pedepsei și stabilirea duratei și cuantumului acesteia, în cazul stabilirii închisorii, continuă operațiunea de individualizare, dar

sub aspectul de executare a pedepsei deja stabilite, prin soluționarea chestiunii dacă pedeapsa stabilită inculpatului trebuie să fie executată real ori, în perspectiva personalității acestuia de a se corecta și reeduca, poate fi formulată concluzia că scopul pedepsei se poate atinge și prin aplicarea suspendării executării pedepsei în privința vinovatului pe un termen de probă stabilit de instanța de judecată.

Potrivit art. 90 alin.(1) Cod penal, *la stabilirea pedepsei cu închisoarea de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, ținând seama de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, instanța de judecată poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului.*

Instanța de apel la individualizarea, stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului Cibotarean Rihard, ține cont de prevederile art. 6, 7, 16, 61, 75, 76, 77, 78, 90 Cod penal, ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite – inculpatul a comis infracțiune care face parte din categoria infracțiunilor mai puțin grave, de motivul acesteia, de persoana inculpatului, care anterior a fost condamnat, la evidența medicului narcolog sau psihiatru nu se află, de lipsa prejudiciului material cât și recunoașterea vinei și căința sinceră în cele săvârșite.

Analizând circumstanțele cauzei, Colegiul penal consideră că stabilirea a unei pedepse non-privative de libertate, cu suspendarea condiționată a pedepsei cu închisoare prin prisma art. 90 Cod penal este justificată, dat fiind faptul că inculpatul, a recunoscut integral vinovăția în cadrul urmăririi penale, de comportamentul inculpatului până și după comiterea infracțiunii.

Colegiul Penal reține că pedeapsa și modalitatea de executare a acesteia trebuie individualizate în așa fel încât inculpatul să se convingă de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte penale.

Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunea articolului incriminat prin rechizitoriu inculpatului, la caz, art. 190 alin (1) Cod penal, în baza căruia a fost condamnat și coroborat cu art. 76-78, 90 Cod penal.

De asemenea, la individualizarea pedepsei urmează să se țină cont de personalitatea inculpatului și condițiile de viață ale acestuia, de condițiile de familie ale inculpatului, de faptul că infracțiunea a fost comisă într-un ansamblu de împrejurări grele de ordin financiar și familial, Colegiul penal consideră că acest ansamblu de circumstanțe constituie o premisă esențială pentru aplicarea față de Cibotarean Rihard a unei pedepse non-privative de libertate, deoarece echitabilitatea pedepsei se manifestă în acest caz anume prin stabilirea unei pedepse ce nu l-ar izola pe inculpat de societate.

În virtutea celor expuse, subliniind că pedeapsa este echitabilă când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui, proporționale cu

gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune, Colegiul penal din considerentele menționate, subliniind că infracțiunea comisă face parte din categoria celor mai puțin grave, iar art. 90 Cod penal permite aplicarea suspendării condiționate a executării pedepsei pentru această categorie de infracțiuni, Colegiul penal consideră ca fiind echitabilă pentru inculpatul Cibotarean Rihard pedeapsa sub formă de 1 (unu) an închisoare, cu ispășirea în penitenciar te tip semiînchis.

Astfel Colegiul penal constată necesitatea aplicării suspendării condiționate a executării pedepsei în baza art. 90 Cod penal pe un termen de probă de 3 (trei) ani, dacă în termenul de probă fixat inculpatul nu va comite o nouă infracțiune și prin comportare exemplară și muncă cinstită va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat.

Or, este o pedeapsă echitabilă în raport cu fapta comisă de inculpat, ce va atinge scopul de restabilire a echității sociale și reeducare a comportamentului inculpatului

Colegiul Penal reține că pedeapsa este echitabilă și atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum, și de alte persoane fără executarea reală a pedepsei. Or, practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit. În acest sens, instanța de apel consideră că scopul legii penale va fi atins anume prin stabilirea acestei pedepse cu suspendarea executării pedepsei.

Potrivit doctrinei de specialitate, suspendarea condiționată este o măsură de individualizare a executării pedepsei numită de către instanța de judecată prin hotărâre de condamnare, de a se suspenda pe o anumită perioadă de timp executarea pedepsei aplicate, dacă sunt îndeplinite anumite condiții.

În același context, se remarcă că una din condițiile expuse expres în alin. (1) al art. 90 din Cod penal privind aplicabilitatea acestei norme, se referă la aceea că instanța de judecată urmează să formuleze o concluzie precum că nu este rațional ca inculpatul să execute în penitenciar pedeapsa stabilită.

Adică este prerogativa instanței de judecată să aprecieze dacă scopul pedepsei poate fi atins chiar și fără executarea efectivă a acesteia. În formarea acestei convingeri, instanța de judecată urmează să țină cont de totalitatea condițiilor expres prevăzute de lege. Deși legea nu îngrădește libertatea instanței de judecată de a-și forma convingerea cu privire la posibilitatea făptuitorului de a se îndrepta fără executarea efectivă a pedepsei, ea obligă instanța să-și motiveze

hotărârea de suspendare condiționată a executării pedepsei, indicând precis acele motive pe care s-a întemeiat convingerea ei.

Prin urmare, în afară de motivele care au servit temei pentru stabilirea pedepsei principale, instanța trebuie să dea o motivare suplimentară, din care considerente a concluzionat că nu este rațional ca inculpatul să execute real termenul pedepsei stabilite. Analizând condițiile în care poate fi acordată suspendarea executării pedepsei, rezultă că aceasta nu este un drept al inculpatului, ci o facultate a instanței de judecată, care este liberă să aprecieze dacă este sau nu cazul să o acorde.

15. Instanța de apel a considerat că scopul educativ și preventiv al pedepsei aplicate în cauza penală dată în privința lui Cibotarean Rihard nu poate fi atins decât prin aplicarea pedepsei penale cu închisoare, cu suspendarea condiționată a executării acesteia, deoarece pedeapsa și modalitatea de executare a acesteia trebuie individualizate în așa fel, încât inculpatul să se convingă de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte similare.

La caz, instanța de apel efectuând o analiză complexă a circumstanțelor cauzei și a personalității inculpatului, urmărind în acest sens comportamentul său în viața socială, precum și cel dinainte și după săvârșirea infracțiunii incriminate, găsește întemeiat aplicarea pedepsei cu suspendarea condiționată a executării acesteia.

Or, legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Instanța de apel consideră că în coraport cu fapta comisă, urmările prejudiciabile ale faptei și personalitatea inculpatului, corijarea și reeducarea acestuia este posibilă fără izolarea acestuia de societate, aplicând pedeapsa cu închisoarea, instanța a ajuns la concluzia că scopul pedepsei penale poate fi atins prin suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probațiune conform prevederilor art. 90 Cod penal, acordându-i inculpatului șansa de a demonstra că cele întâmplare constituie un incident în viața sa și de a-și corecta comportamentul în sensul respectării legii penale.

Prin urmare la aplicarea pedepsei lui Cibotarean Rihard, Colegiul ține cont de prevederile art. 7, 61, 75, 76-78 CP, de gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, inculpatul a comis o infracțiune cu intenție care, conform art. 16 CP face parte din categoria celor mai puțin grave, de comportamentul inculpatului până și după comiterea infracțiunii, de lipsa circumstanțelor agravante și atenuante, precum și de faptul că prin sentința Judecătoriei Cimișlia din 18.10.2019,

Cibotarean Rihard a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art.186 alin.(2) lit.d) din Codul penal, fiindu-i aplicată o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 800 u.c. precedent penal stins.

Ținând cont de cele expuse supra, prin prisma sancțiunii prevăzute de art. 190 alin (1) Cod penal, Colegiul penal consideră necesar a-i stabili o pedeapsă sub formă de 1 (un) an închisoare, cu executarea pedepsei într-un penitenciar de tip semiînchis și aplicarea prevederilor art.90 CP cu suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii stabilite lui Cibotarean Rihard pe un termen de probațiune de 3 ani, dacă în termenul de probă fixat inculpatul nu va comite o nouă infracțiune și prin comportare exemplară și muncă cinstită va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat.

În accepțiunea instanței, categoria de pedeapsă stabilită lui Cibotarean Rihard sub formă de închisoare pe un termen de 1an cu suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii va asigura pe deplin corectarea și reeducarea inculpatului, luând în considerație realizarea scopului pedepsei penale ce ține de prevenirea comiterii altor infracțiuni atât de către inculpat, cât și de către alte persoane, or în opinia Colegiului penal anume acest quantum al pedepsei aplicate va fi în stare să atingă scopul pedepsei penale, să contribuie la restabilirea echității sociale, corectarea și resocializarea condamnatului.

Colegiul consideră că scopul educativ și preventiv al pedepsei aplicate în privința lui Cibotarean Rihard nu poate fi atins decât prin aplicarea pedepsei penale cu închisoare, cu suspendarea condiționată a executării acesteia, deoarece pedeapsa și modalitatea de executare a acesteia trebuie individualizate în așa fel, încât inculpatul să se convingă de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte similare.

Colegiul penal este de părere că în coraport cu fapta comisă, urmările prejudiciabile ale faptei și personalitatea inculpatului, corijarea și reeducarea acestuia este posibilă fără izolarea acestuia de societate, aplicând pedeapsa cu închisoarea, instanța a ajuns la concluzia că scopul pedepsei penale poate fi atins prin suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probațiune conform prevederilor art. 90 Cod penal, acordându-i inculpatului șansa de a demonstra că cele întâmplate constituie un incident în viața sa și de a-și corecta comportamentul în sensul respectării legii penale.

Generalizând aspectele invocate, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău ajunge la concluzia de a admite apelul procurorului în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul reprezentare a învinuirii în instanța de judecată, Cebotari Denis, declarat împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 28 iulie 2023, de a casa total această sentință și pronunță o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

În conformitate cu art.415, alin.(1), pct.1, lit.c), pct.2; 417-419 Cod procedură penală, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău,-

D E C I D E:

Admite apelul procurorului în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul reprezentare a învinuirii în instanța de judecată, Cebotari Denis, casează total sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 28 iulie 2023, privindu-l pe **Cibotarean Rihard**, și pronunță în acest sens o nouă hotărâre potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță.

Pe Cibotarean Rihard, al recunoaște vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod Penal al RM și a-i aplica o pedeapsa de 1 (unu) an închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 90 Cod Penal, se suspendă condiționat executarea pedepsei închisorii stabilite lui Cibotarean Rihard pe un termen de probațiune de 3 (trei) ani.

Decizia este executorie din momentul pronunțării, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție a RM in termen de două luni de la data comunicării deciziei integrale.

Președintele ședinței, judecător:

Iurie Iordan

Judecători:
Cojocari

Elena

Marcel
Juganari